

Regiesystemet er eneherkende, har Resultatet været saa godt, at i de sidste Aar 67—86 pCt. af de ordinære Udgifter ved Straffeanstalterne er blevet dækket af Udbyttet af Arbejdsdriften. I Tyskland gaar i det hele Udviklingen i Retning af at trænge Entrepresesystemet tilbage til Fordel for Regiesystemet. Et Vidnesbyrd herom indeholdes i det i 1911 udarbejdede Forslag til en for det tyske Rige fælles Lov om Fuldbyrkelse af Frihedsstraffe. Dette Forslag, der er udarbejdet af en af „Verein der Deutschen Strafanstaltsbeamten“ nedsat Kommission, bestemmer i § 31:

„1. Bei der Verwertung der Arbeitskraft der Gefangenen ist das Interesse des Privatgewerbes und der freien Arbeit überhaupt im weitesten Masse zu schonen. Die Verdingung der Arbeitskraft der Gefangenen an private Arbeitgeber ist einzuschränken und im übrigen der Arbeitsbetrieb auf tunlichst zahlreiche Geschäftszweige zu verteilen.

2. In erster Linie sind soweit als möglich alle für die Anstalten erforderlichen Kleidungs-, Lagerungs- und Einrichtungsgegenstände, sowie die dazu nötigen Stoffe, durch Gefangene anzufertigen. Die Hausarbeiten müssen durch Gefangene verrichtet werden.

3. Ausserdem ist die Beschäftigung der Gefangenen mit staatlichen oder gemeinnützigen oder von einer Staatsbehörde beaufsichtigten Arbeiten anzustreben.“

Nedenfor meddeles nærmere Oplysninger om Forholdene i

Preussen.

I Preussen er Fængselsforvaltningen delt mellem Indenrigsministeriet og Justitsministeriet.

Ifølge de sidststudgivne officielle Beretninger sorterede

I. Under Indenrigsministeriet:

30 Straffeanstalter,
23 større Fængsler,
45 mindre Fængsler

med en daglig Gennemsnitsbelægning af 21,927 Fanger.

II. Og under Justitsministeriet:

1,065 Fængsler

med en daglig Gennemsnitsbelægning af 30,868 Fanger, deraf 8,291 Varetægtsfanger.

I. De aarlige Beretninger om den under *Indenrigsministeriet* sorterende Del af Fængselsvæsenet har i en Aarrække som ledende Grundsætninger for Arbejdsdriften fastslaaet følgende:

a) Alle Fornødenheder saavel for de enkelte Anstalter som for den samlede Fængselsforvaltning skal, saa vidt det overhovedet er muligt, tilfredsstilles gennem Fangernes Arbejde.

b) Fremstillingen af Brugsgenstande for Rigs- og Statsmyndigheder skal fremmes saa meget som muligt.

c) Med Jordkulturarbejder skal Fangerne beskæftiges i størst muligt Antal, for saa vidt det kan ske uden at krænke Straffuldbyrdsens Formaal.

d) De øvrige Fanger skal offentlig udbydes til Entreprenører til Udførelse af industrielle Arbejder. Der skal herved iagtages, at ikke enkelte Entreprenører faar overladt et for stort Antal af Fanger, og at der ikke i enkelte Industrifag beskæftiges et i Forhold til Antallet af de deri beskæftigede frie Arbejdere uforholdsmæssigt stort Antal Fanger.

De i de senere Aar opførte nye Fængsler er byggede udelukkende ved Hjælp af Fanger.

Med Hensyn til Arbejder for Rigs- og Statsmyndigheder da bliver ifølge Beretningerne baade Fanger og Fængselsfunktionærer for hvert Aar, der gaar, bedre indarbejdet deri, og de paagældende Myndigheder er tilfredse med Arbejdspræstationerne. I Aaret 1911 var det daglige Gennemsnitsantal af Fanger, beskæftigede paa denne Maade, 6,199.

Med Jordkulturarbejder var ved nævnte Aars Udgang 1,169 Fanger beskæftigede. Det daglige Gennemsnitsantal af Fanger, beskæftigede for Entreprenører var 4,552. I 1868 var 73 pCt. af Fangerne beskæftigede for Entreprenører, i 1911 er Tallet gaaet ned til ca. 23½ pCt. I enkelte Anstalter finder der overhovedet ingen Entreprenører. Af Entreprenører betales der i Almindelighed ca. 60 Pfg. pr. Arbejdsdag.